

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres ref: 10/10787-KBH

Vår ref: 13/4126-6/KSD

14.02.2014

Utlendingsdirektoratets hørings svar om forslag til endringer i utlendingsloven § 97

Vi viser til departementets høringsbrev datert 17. desember 2013 om krav til politiattest (barneomsorgsattest) for personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige i mottak.

Departementet foreslår å endre utlendingsloven § 97, slik at den harmoniserer med politiregisterloven som trer i kraft 1. juli 2014. Forslaget innebærer også at det *skal* kreves politiattest for flere grupper enn etter gjeldende regelverk, slik at vernet for mindreårige i asylmottak styrkes.

I praksis betyr endringen at ikke bare ansatte i mottak, men også personer tilknyttet mottak, skal fremlegge politiattest. Etter gjeldende regelverk *kan* det kreves politiattest for denne gruppen.

Mindreårige i asylmottak er en sårbar gruppe. Utlendingsdirektoratet (UDI) mener derfor det er viktig at vi har et regelverk som legger opp til at det skal kreves barneomsorgsattest for personer som har oppgaver som innebærer direkte kontakt med mindreårige i mottak.

Vi vil imidlertid peke på at forslaget reiser noen problemstillinger, blant annet knyttet til hvem som skal legge frem og innhente barneomsorgsattest.

I forslaget til ny lovtekst fremgår det at det skal innhentes politiattest fra personer «som utfører oppgaver for utlendingsmyndighetene, og som har direkte kontakt med barn og unge som oppholder seg i asylmottak».

UDI tolker forslaget slik at vi kan forutsette at kommunale skoler og idrettslag m.fl. sørger for å innhente barneomsorgsattest for sine ansatte lærere og idrettsledere m.fl. etter deres respektive regelverk, og kontrollerer at disse barneomsorgsattestene er oppdaterte. Vi legger derfor til grunn at mottakene ikke skal innhente attester for disse gruppene, og at forslaget til endring i utlendingsloven § 97 ikke innebærer at mottakene pålegges nye oppgaver knyttet til disse gruppene.

Videre tolker vi forslaget slik, at personer som er lærere / kursledere / instruktører for aktivitetstilbud som er åpne for alle (f.eks. kunst-undervisning, friundervisning m.v.), ikke omfattes av kravet om å fremlegge barneomsorgsattest etter utlendingsloven § 97. Etter vår oppfatning vil disse personene ikke utføre «oppgaver for utlendingsmyndighetene», selv om mindreårige på mottakene benytter seg av aktivitetstilbudene.

Tolker er benyttet som eksempel på hvem som skal legge fram barneomsorgsattest i høringsbrevet. I denne sammenhengen vil UDI vise til at vi i dag ikke har anledning til å innhente vandelsattest for tolker. Vi viser til at dette spørsmålet vurderes i egen prosess jf. departementets brev av 24. januar 2014 (12/3947-KBH).

Når ordlyden i forslaget § 97 første ledd annet punktum er såpass vid m.h.t. hvilke personer det skal kreves barneomsorgsattest for, stiller vi videre spørsmål ved om det bør stilles en grense for hvilke oppdrag og hvilke situasjoner som bør utløse krav om barneomsorgsattest. Vil det f.eks. være behov for å innhente barneomsorgsattest ved *enhver* person som skal tolke for en mindreårig i mottak. Slike tolkeoppdrag er ofte kortvarige og det vil ofte være andre voksne til stede sammen med den mindreårige. Det vil også kunne oppstå akutte situasjoner hvor det er behov for en person som kan tolke på kort varsel, uten at det er tid til å innhente politiattest. I slike situasjoner vil en skal-regel kunne gjøre slike oppdrag vanskelige å gjennomføre. Innhenting av attester vil først og fremst være viktig der den mindreårige er alene med den som utfører oppgaven, og kontakten foregår over tid, slik at det oppstår en relasjon mellom den som utfører oppgaven og den mindreårige.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Utlendingsloven § 97 legger opp til at det er det enkelte mottak som pålegges å innhente og kontrollere de aktuelle barneomsorgsattestene som skal kreves fremlagt.

Som vi tidligere har nevnt, antar vi at det foreslåtte kravet til å fremlegge barneomsorgsattester for nye grupper, vil gjelde relativt få personer. De fleste som er i direkte kontakt med mindreårige i mottak er allerede pålagt å innhente barneomsorgsattest etter gjeldende regelverk (ansatte i mottak, ansatte i skoler og idrettsledere). Når UDI bevilger aktivitetsmidler til organisasjoner som tilbyr forskjellige aktiviteter (f.eks. Røde kors) så krever vi etter gjeldende praksis politiattester for personer som skal jobbe med mindreårige m.v. Dette kravet settes som en forutsetning for å få tilkjent aktivitetsmidler. Selv om de foreslåtte kravene vil gjelde relativt få nye grupper / personer, vil lovendringen innebære at det skal innhentes flere attester enn i dag. Det er imidlertid vanskelig å si noe nærmere om omfanget, uten å foreta omfattende undersøkelser.

Dersom forslaget iverksettes, antar vi at det vil kunne medføre en del merarbeid for enkelte mottak. Vi ser for oss at forslaget vil kunne genererer følgende oppgaver for mottakene:

- skaffe en total oversikt over alle personer som skal ha direkte kontakt med mindreårige som oppholder seg i mottaket, til enhver tid
- skaffe en oversikt over hvem som allerede har gyldig barneomsorgsattest
- innhente attester for oppdragstakere som ikke har attest fra før m.v.
- vurdere eventuelle merknader i attestene
- følge opp eventuelle merknader/ gå i dialog med de respektive aktørene m.m.

Se for øvrig våre merknader ovenfor, der vi forutsetter at skoler og idrettslag m.fl. sørger for å innhente barneomsorgsattest for sine lærere og idrettsledere m.v. etter annet regelverk.

Forslag til presisering av lovteksten

UDI foreslår å ta inn en presisering, slik at det ikke er uklarhet om hva slags politiattest som skal kreves fra andre som utfører oppgaver for utlendingsmyndighetene, og som har direkte kontakt med mindreårige som oppholder seg i asylmottak. Vi viser til at det i forslaget til lovendring av § 97 første ledd annet punktum står «politiattest». Det kan være en risiko for at dette oppfattes som en «vanlig» politiattest jf. politiregisterloven § 36 første ledd nr. 1, og ikke politiattest jf. politiregisterloven § 39 første ledd (barneomsorgsattest).

Vi foreslår derfor at det tas inn en presisering i utlendingsloven § 97 som kan fjerne en eventuell uklarhet:

§ 97. *Politiattest for ansatte i statlig mottak mfl.*

Den som skal ansettes i statlig asylmottak, skal legge fram politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Det skal også kreves slik politiattest fra andre som utfører oppgaver for utlendingsmyndighetene, og som har direkte kontakt med mindreårige som oppholder seg i asylmottak. Attesten skal ikke være eldre enn tre måneder.

Den som er ilagt forelegg eller dømt for seksuelle overgrep mot mindreårige, er utelukket fra å utføre arbeid i asylmottak eller oppgaver som omhandlet i første ledd annet punktum. I andre tilfeller må konsekvensene av merknader på politiattesten vurderes konkret.

Kongen kan gi utfyllende forskrifter til bestemmelsen.

Med hilsen

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Marius Mølmen Moen
underdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur. Brevet sendes kun elektronisk.
